

Саме ці та інші дослідження в Україні на найближчу п'ятирічку координує Селекційно-генетичний інститут – НЦНС за виконання програми наукових досліджень НААН «Селекція зернових і зернобобових культур».

Зокрема, в інституті проводяться дослідження зі стандартизації і сертифікації насіння, з обґрунтування нормативів його якості, удосконалення методів насінневого контролю. На основі отриманих даних розробляються проекти нових насінневих стандартів, гармонізованих з кращими світовими аналогами. Разом з іншими фахівцями підготовлено і впроваджуються нові методики інспектування сортових посівів зернових культур, кукурудзи і сорго, олійних та інших культур, в основу яких покладено принципи сортової сертифікації насіння відповідних Схем ОЕСР.

У рамках робіт з оптимізації внутрішньогосподарського контролю розгорнуто широкі дослідження з вивчення повного переліку сортових ознак зернових культур сортів власної селекції. Проводиться постійний моніторинг сортової чистоти насінницьких посів, розміщених в мережі насінницьких господарств інституту. Крім основних спостережень в посівах та на ділянках ґрунтового контролю, застосовується електрофоретичний метод. Завдяки оперативним даним вживаються необхідні заходи, в результаті чого вироблене в мережі СГ-НЦНС насіння має найвищі сортові та посівні кондиції.

УДК 633.1:631.531.01/02

В.В. ВИШНЕВСЬКИЙ, М.О. КИНДРУК, А.М. ВИШНЕВСЬКА
Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ПИТАНЬ НАСІННИЦТВА ПШЕНИЦІ

У вітчизняному насінництві зернових культур і, зокрема, пшениці існує ще чимало невирішених питань, які потребують подальшого вивчення. Це стосується оптимізації агротехнічних заходів, використання засобів захисту і стимуляції насіння, підвищення насінневої продуктивності сучасних сортів, удосконалення стандартизації і сертифікації насіння тощо.

Щоб вирішити ці та інші завдання, слід подбати про відродження та подальший розвиток насіннезнавства як теоретичної бази насінництва. Вирощування високоякісного і конкурентоспроможного насіння пшениці повинно базуватися на великому обсязі знань про нього як живий організм, здатний постійно змінюватися під впливом різних чинників.

Рівень досліджень в насінництві й насіннезнавстві необхідно значно підвищити, а не обмежуватись констатацією фактів. Особливу увагу слід акцентувати на з'ясуванні механізмів мінливості якісних параметрів насіння – фізіологічних, біохімічних, екологічних.

Нагального вирішення потребують і деякі практичні аспекти насінництва. Зокрема, існує на необхідність широких досліджень з вивчення стану насіння озимої пшениці, яке після сівби попадає в недостатньо зволожений ґрунт. Як довго таке насіння зможе зберегти свою життєздатність і чи воно дасть нормальні сходи? Як в подальшому будуть розвиватися рослини в різних за водозабезпеченням та температурою умовах? Чого очікувати від таких посівів? А головне, що робити в таких умовах виробникам насіння і товарної продукції?

І хоча подібні дослідження в різні часи проводилися в окремих НДУ НААН (СП, ІР, МІП та ін.), через велику мінливість чинників (ґрунтово-кліматичні умови, рівень пластичності сортів, строки сівби, агротехніка та ін.), досі ніхто достеменно не може відповісти на всі нагальні питання, які завжди виникають, коли восени стан посівів на переважній частині площ виглядає далеким від ідеального.

Також бракує результатів досліджень про стан насіння та його подальшу життєздатність в умовах надмірного зволоження під час жнив. Актуальними залишаються питання оптимізації насінницьких заходів в ситуації проростання насіння «на пні», збереження його схожості під час збирання, обробки, зберігання та сівби.

Серед практичних, важливим завданням сучасного насінництва є удосконалення технології обробки насіннєвого матеріалу на спеціалізованих підприємствах (лініях, заводах, комплексах). Зокрема, відсутні науково-обґрунтовані дані щодо регламентації вимог до умов та параметрів виробленого насіння. Потребують доопрацювання питання сертифікації насіннєвих підприємств і, взагалі, атестації суб'єктів насінництва стосовно їх матеріально-технічного забезпечення.

М. ВРОНСКИХ, А. ПОСТОЛАТИ, С. ТИТУ
НИИ полевых культур „Селекция”, Республика Молдова

ОСОБЕННОСТИ И РЕАКЦИЯ СОРТОВ РАЗЛИЧНЫХ ЭКОТИПОВ TR. AESTIVUM L. В УСЛОВИЯХ БЕЛЬЦКОЙ СТЕПИ

В основу анализа были положены данные по уровню урожайности, полученные в многолетних испытаниях в течение 19 лет – 1994-2012 – по 25 сортам мягкой озимой пшеницы в специализированном опыте „История сортовосмены”. В испытания были